

ΠΕΡΙΣΤΡΑΦΗ ΣΥΜΒΟΛΩΝ

α) Με αναγραφή των στοιχείων του

Ένα σύνολο που περιέχει τα στοιχεία x, y, z κ' υόσω αυτό θα το συμβολι-
ζούμε με $\{x, y, z\}$

Η σειρά με την οποία αναγράφονται τα στοιχεία ενός συνόλου δεν έχει σημασία.

Έτσι το ίδιο σύνολο μπορεί να παρασταθεί με $\{y, x, z\}, \{x, z, y\}, \{y, z, x\},$
 $\{z, x, y\}, \{x, y, x\}$

β) Άλλοι προσδιορισμοί σύνολων

Αν A το σύνολο ω σύνολο $\mathcal{P}(A)$ προσδιορισμός σύνολου (ως επιγίνεσθαι παραγωγή)
 $B = \{x \in A : P(x)\}$ είναι ένα νέο σύνολο

Συμπέρασμα: Ένα σύνολο μπορεί να είναι στοιχείο άλλων συνόλων. (Έτσι ένα σύνολο μπορεί να έχει ^{ως} στοιχεία του άλλα σύνολα). Έτσι π.χ. το $\{\emptyset\}$ είναι ένα σύνολο που περιέχει ως μόνο στοιχείο το σύνολο \emptyset

π.χ. α) Αν $A = \{1, 5, 8\}$
 $B = \{1, 8, 9, 10\}$, τότε $\Gamma \subseteq A, \Gamma \subseteq A, A \not\subseteq B$ (λόγω $5 \in A$ ενώ $5 \notin B$)
 $\Gamma = \{5, 8\}$
 $\Gamma \not\subseteq B$ (λόγω $5 \in \Gamma$ ενώ $5 \notin B$) $B \subseteq A$ (λόγω $9 \in B$ ενώ $9 \notin A$)
 $A \not\subseteq \Gamma, B \not\subseteq \Gamma$

α) Η πρόταση $\emptyset \in \emptyset$ Ψ , γιατί το κενό δεν περιέχει τίποτα.
 Η πρόταση $\emptyset \in \{\emptyset\}$ Ψ , στοιχείο του συνόλου (το $\{\emptyset\}$ είναι ένα σύνολο που περιέχει ως μόνο στοιχείο το \emptyset)

α) Η πρόταση $a \in A$ καθορίζεται με την πρόταση $\{a\} \subseteq A$

α) Η πρόταση $\{x, y\} \in \{\{x\}, \{x, y\}\}$ Ψ
 ενώ η πρόταση $\{x, y\} \subseteq \{\{x\}, \{x, y\}\}$ Ψ (λόγω $x \in \{x, y\}$ ενώ $x \notin \{\{x\}, \{x, y\}\}$)
 (κατεύθυνση: όχι στοιχεία)

Προτασιακοί τύποι

Εκφράσεις που περιέχουν μία (ελεύθερη) μεταβλητή ώστε όταν η μεταβλητή πάρει συγκεκριμένες τιμές γίνεται λογική πρόταση, λέγονται προτασιακοί τύποι.
Τους συμβολίζουμε με $P(x), Q(x), R(x), P(x, y)$

n.x.

(i) $x > 3$ $P(x)$

(ii) 0 x είναι κάποιος ελληνας $Q(x)$

(iii) 0 αριθμός x διαιρεί το 24 $R(x)$

Για n.x. όπου το x πάρει τιμή ενός πραγματικού αριθμού η $P(x)$ μετατρέπεται σε πρόταση

Υπάρχουν προτασιακοί τύποι με δύο περιεχόμενες (ελεύθερες) μεταβλητές

n.x. $x + y \geq 4$ είναι πραγματικός τύπος με δύο (ελεύθερες) μεταβλητές & συμβολίζεται $P(x, y)$

n.x. $x > y$ $Q(x, y)$

n.x. $x^2 + y^2 + z^2 = 1$ είναι προτασιακός τύπος με τρεις μεταβλητές $R(x, y, z)$

Προδείξεις

a) Ο προτασιακός τύπος "ο x διαιρεί το 24" με την προϋπόθεση του συσκόλου "για κάθε" γίνεται:

"για κάθε x ο αριθμός x διαιρεί το 24"

Ένα ακόμα n.x.:

Αν $P(x)$ είναι ο προτασιακός τύπος $x^2 \geq 0$ προκύπτει η πρόταση "∀ x ισχύει $x^2 \geq 0$ " η οποία συμβολίζεται $\forall x P(x)$

Ο συμβολισμός \forall ονομάζεται καθολικός προσδιορισμός.

β) Ο προτασιακός τύπος $P(x)$: "Ο αριθμός x διαίρεται το 24", $x \in \mathbb{N}$ και η προδιακείμενη του συστήματος "υπάρχει", γίνεται:

"Υπάρχει αριθμός x ώστε ο x να διαίρεται το 24", η οποία εκδηλώνεται ως $\exists x P(x)$

Το σύστημα \exists ονομάζεται **υποδηλωτικός προσδιοριστής**

Με τη λέξη "υπάρχει" ενοσιμολογούμε ότι υπάρχει τουλάχιστον ένα.

$$A \subseteq B \Leftrightarrow \forall x (x \in A \Rightarrow x \in B)$$

Συμπεριφορά

Αν A είναι σύνολο και $P(x)$ ένας προτασιακός τύπος

α) Ο εκδηλωτικός $\exists x \in A P(x)$ χρησιμοποιείται ως εναλλακτική του εκδηλωτικού $\exists x (x \in A \wedge P(x))$

β) Ο εκδηλωτικός $\forall x \in A P(x)$ είναι εναλλακτική της πρότασης $\forall x (x \in A \Rightarrow P(x))$

Για οποιοδήποτε προτασιακό τύπο $P(x)$ η πρόταση $\exists x \in \emptyset P(x)$ είναι γερνή

• η πρόταση $\forall x \in \emptyset P(x)$ είναι πάντα αληθής (αν ήταν ψ , θα σήμαινε ότι το x ανήκε στο \emptyset)

Η άρνηση της πρότασης $\forall x P(x)$ είναι η πρόταση $\exists x (\sim P(x))$, δηλαδή

$$[\sim (\forall x P(x))] \Leftrightarrow \exists x (\sim P(x))$$

Η άρνηση της πρότασης $\exists x P(x)$ είναι η πρόταση $\forall x (\sim P(x))$, δηλαδή:

$$[\sim (\exists x P(x))] \Leftrightarrow \forall x (\sim P(x))$$

Φύλ 2 α6κ6

p, q, r

Αν $p \Rightarrow (q \wedge r)$ κ' $q \Rightarrow (p \wedge (\neg r))$ Α ~~ισχύει~~ η $\sim(p \vee q)$ Α

p	q	r	$q \wedge r$	$p \Rightarrow (q \wedge r)$	$(\neg r)$	$p \wedge (\neg r)$	$(p \vee q)$	$\sim(p \vee q)$
A	A	A	A	A	Ψ	Ψ	A	Ψ
A	A	Ψ	Ψ	Ψ	A	A	A	Ψ
A	Ψ	A	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	A	Ψ
A	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	A	A	A	Ψ
Ψ	A	A	A	A	Ψ	Ψ	A	Ψ
Ψ	A	Ψ	Ψ	A	A	Ψ	A	Ψ
Ψ	Ψ	A	Ψ	A	Ψ	Ψ	Ψ	A
Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	A	A	Ψ	Ψ	A

Βλέπουμε ότι οι $p \Rightarrow (q \wedge r)$ κ' $q \Rightarrow (p \wedge (\neg r))$ είναι ταυτόχρονα αληθείς μόνο στην Ψ κ' δὴ σειρά.

Σε αυτές τις δύο σειρές η $\sim(p \vee q)$ είναι αληθείς.

Άρα ισχύει η \Rightarrow του ερωτήματος.

Η $\sim(p \vee q)$ είναι αληθείς μόνο στην Ψ κ' δὴ σειρά στις οποίες είναι αληθείς οι $p \Rightarrow (q \wedge r)$ κ' $q \Rightarrow (p \wedge (\neg r))$. Άρα ισχύει κ' το αντίστροφο.

α6κ 7

p	q	r	$(\neg r)$	$p \Rightarrow (\neg r)$	$(\neg q)$	$p \Rightarrow (\neg q)$	$[\sim(p \Rightarrow (\neg q))]$	$p \Rightarrow (\neg r) \wedge [\sim(p \Rightarrow (\neg q))]$
A	A	A	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	A	Ψ
A	A	Ψ	A	A	Ψ	Ψ	A	A
A	Ψ	A	Ψ	Ψ	A	A	Ψ	Ψ
A	Ψ	Ψ	A	A	A	A	Ψ	Ψ
Ψ	A	A	Ψ	A	Ψ	A	Ψ	Ψ
Ψ	A	Ψ	A	A	Ψ	A	Ψ	Ψ
Ψ	Ψ	A	Ψ	A	A	A	Ψ	Ψ
Ψ	Ψ	Ψ	A	A	A	A	Ψ	Ψ

Ο Αντίστροφος κ' η Ανα είναι λογικές, ενώ ο Αντίστροφος όχι.

Αν $P(x, y)$ είναι προτασιακό τύπος με δύο (ελεύθερα) μεταβλητές

(i) $\forall x P(x, y)$ και $\exists x P(x, y)$ είναι προτασιακοί τύποι με μία μεταβλητή x και y

(ii) $\forall y P(x, y)$ και $\exists y P(x, y)$ είναι προτασιακοί τύποι με μία μεταβλητή, x .

(iii) $\forall x \forall y P(x, y)$ και $\forall y \forall x P(x, y)$ είναι προτάσεις και \forall διάταξη είναι ασήμαντη

(iv) $\exists x \exists y P(x, y)$ και $\exists y \exists x P(x, y)$ είναι προτάσεις και \exists διάταξη ^{είναι} ασήμαντη

(v) $\forall x \exists y P(x, y)$ και $\exists y \forall x P(x, y)$ είναι προτάσεις όχι ασήμαντες

Αν $P(x, y)$ είναι ο προτασιακός τύπος $x=y$

η πρόταση $\forall x \exists y P(x, y)$ είναι αληθής ενώ η πρόταση $\exists y \forall x P(x, y)$ είναι ψευδής

Πολύ σημαντικό γενικά η πρόταση $\exists y \forall x P(x, y)$ συνεπάγεται την $\forall x \exists y P(x, y)$

αλλά δεν είναι αντίστροφο.

(vi) Για κάποιους λόγους οι $\forall y \exists x P(x, y)$ και $\exists x \forall y P(x, y)$ είναι προτάσεις οι οποίες δεν είναι ασήμαντες

Πράξεις μεσύνθεσης

Αν A, B είναι δύο σύνολα. Η τομή των A, B είναι το σύνολο $A \cap B = \{x, x \in A \wedge x \in B\}$
Η ένωση των A, B είναι το σύνολο $A \cup B = \{x, x \in A \vee x \in B\}$

Ιδιότητες εδής κ' Ιδιότητες εδής

Για οποιαδήποτε εδής A, B, Γ.

- ci) $A \cap A = A$
- ci) $A \cup A = A$
- cii) $A \cap B = B \cap A$ αντιμεταθετική
- cii) $A \cup B = B \cup A$
- ciii) $(A \cap B) \cap \Gamma = A \cap (B \cap \Gamma)$ προσεταιριστική
- ciii) $(A \cup B) \cup \Gamma = A \cup (B \cup \Gamma)$
- civ) $A \cap B \subseteq A, A \cap B \subseteq B$
- civ) $A \subseteq A \cup B, B \subseteq A \cup B$
- cv) $A \cap \emptyset = \emptyset, \emptyset \cap A = \emptyset$
- cv) $A \cup \emptyset = A, \emptyset \cup A = A$

Ενδεικτικά ως δείτε την απόδειξη της $A \cap B = B \cap A$

Έστω τυχόν x

$$x \in A \cap B \Leftrightarrow x \in A \wedge x \in B \Leftrightarrow x \in B \wedge x \in A$$

χρησιμοποιούμε το γεγονός ότι $p \wedge q \Leftrightarrow q \wedge p$ είναι ταυτολογία

$$\Leftrightarrow x \in B \cap A$$

Για να δείτε ότι

$$\Gamma \subseteq \emptyset$$

$$\forall x (x \in \Gamma \Rightarrow x \in \emptyset)$$

Για $\emptyset \subseteq \Gamma$

$$\forall x (x \in \emptyset \Rightarrow x \in \Gamma)$$

Όλοως η (ciii) αποδεικνύεται χρησιμοποιώντας ότι $(p \wedge q) \wedge r \Leftrightarrow p \wedge (q \wedge r)$ είναι ταυτολογία

Το γεγονός ότι η εδής είναι προσεταιριστική μας επιτρέπει να σπάρουμε $A \cap B \cap \Gamma$

παράδειγμα ως παραδείγματα
 Όλοως για την ένωση

Για οποιαδήποτε εδής A, B, Γ ισχύει $A \cap (B \cup \Gamma) = (A \cap B) \cup (A \cap \Gamma)$
 (επιμετρική ιδιότητα της εδής ως προς την ένωση)

Απόδειξη:

Έστω στοιχείο $x \in A \cap (B \cup C) \Leftrightarrow x \in A \wedge x \in B \cup C \Leftrightarrow x \in A \wedge (x \in B \vee x \in C) \Leftrightarrow (x \in A \wedge x \in B) \vee (x \in A \wedge x \in C) \Leftrightarrow x \in A \cap B \vee x \in A \cap C \Leftrightarrow x \in (A \cap B) \cup (A \cap C)$

↑
χρησιμοποιούμε το γεγονός ότι η $p \wedge (q \vee r) \Leftrightarrow (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$ είναι ταυτολογία

Επομένως, $A \cap (B \cup C) = (A \cap B) \cup (A \cap C)$

Απόδειξη: $A \cup (B \cap C) = (A \cup B) \cap (A \cup C)$ για οποιαδήποτε σύνολα A, B, C

Απόδειξη: αναπόστρατη.

Έστω στοιχείο $x \in A \cup (B \cap C) \Leftrightarrow x \in A \vee x \in B \cap C \Leftrightarrow x \in A \vee (x \in B \wedge x \in C) \Leftrightarrow (x \in A \vee x \in B) \wedge (x \in A \vee x \in C) \Leftrightarrow x \in (A \cup B) \cap (A \cup C)$

ταυτολογία

Ορισμός: Δύο σύνολα A, B λέγονται ξένα αν $A \cap B = \emptyset$.

Διαφορά δύο συνόλων: $A \overset{\text{κείον}}{-} B = \{x \in A : x \notin B\}$ συνολικά το $A - B$ περιέχει τα στοιχεία που ανήκουν στο A κ' όχι ανήκουν στο B

Ιδιότητες:

Για οποιαδήποτε σύνολα A, B

- (i) $A - B \subseteq A$
- (ii) $A - A = \emptyset$
- (iii) $\emptyset - A = \emptyset$
- (iv) $A - \emptyset = A$

ως συνέπεια του (i)

Για στοιχείο $x \in A - B \Leftrightarrow x \in A \wedge x \notin B \Rightarrow x \in A$

Άρα $A - B \subseteq A$

↑
χρησιμοποιούμε το γεγονός ότι η $p \wedge \neg q \Rightarrow p$ είναι ταυτολογία

Παρατηρήσεις: Από τις προτάσεις έχουμε το εξής:

- (i) $x \in A \cap B \Leftrightarrow x \in A \wedge x \in B$
- (ii) $x \in A \cup B \Leftrightarrow x \in A \vee x \in B$
- (iii) $x \in A - B \Leftrightarrow x \in A \wedge x \notin B$

$\sim(p \wedge q) \Leftrightarrow (\sim p) \vee (\sim q)$
είναι ταυτολογία

Παρατηρήσεις: (i) $x \notin A \cap B \Leftrightarrow \sim(x \in A \cap B) \Leftrightarrow \sim(x \in A \wedge x \in B) \Leftrightarrow \sim(x \in A) \vee \sim(x \in B)$

$\Leftrightarrow x \notin A \vee x \notin B$

$\sim(p \vee q) \Leftrightarrow (\sim p) \wedge (\sim q)$
είναι ταυτολογία

(ii) $x \notin A \cup B \Leftrightarrow \sim(x \in A \cup B) \Leftrightarrow \sim(x \in A \vee x \in B)$

$\Leftrightarrow (\sim(x \in A)) \wedge (\sim(x \in B)) \Leftrightarrow x \notin A \wedge x \notin B$

(iii) $x \in A - B \Leftrightarrow \sim(x \in A - B) \Leftrightarrow \sim(x \in A \wedge x \notin B) \Leftrightarrow$

$\Leftrightarrow \sim(x \in A) \vee \sim(x \notin B) \Leftrightarrow \sim(x \in A) \vee \sim(\sim(x \in B)) \Leftrightarrow$

$\Leftrightarrow \sim(x \in A) \vee x \in B \Leftrightarrow x \notin A \vee x \in B$

Συλλογιστική διαδικασία δύο συνόλων

Αν A, B είναι δύο σύνολα ορίζουμε $A \Delta B = (A - B) \cup (B - A)$

το σύνολο αυτό ονομάζεται συλλογιστική διαφορά των A, B

Παρατηρήσεις

Αν A & B είναι δύο σύνολα & $P(x)$ & $Q(x)$ είναι δύο προτάσεις τότε ώστε $P(x) \Leftrightarrow x \in A$ & $Q(x) \Leftrightarrow x \in B$

(λέμε ότι τα A, B είναι τα σύνολα επιπέδων των $P(x), Q(x)$ αντίστοιχα)

- τότε, το $A \cap B$ είναι το σύνολο επιπέδων των $P(x) \wedge Q(x)$
 $A \cup B$ $P(x) \vee Q(x)$
 $A - B$ $P(x) \wedge (\sim Q(x))$
 $A \Delta B$ $P(x) \not\sim Q(x)$

πχ. $A = \{1, 2, 3\}$ $B = \{4, 5, 6, 7\}$ $\Gamma = \{7, 8, 9\}$

$A \cap B = \{\}$

$A \cup B = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\}$

$A - B = \{1, 2, 3\}$

$B - A = \{4, 5, 6, 7\}$

$A \Delta B = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\}$

$A \cap B \cap \Gamma = \{\}$

$A \cup B \cup \Gamma = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\}$

Άσκ.

Αν Α, Β σύνολο

$A \subseteq B \Leftrightarrow A - B = \emptyset$

Πίνακας:
 Για να αποδείξουμε την ισοδυναμία 2 προτάσεων αρκεί να αποδείξουμε
 την ισοδυναμία των αληθειών τους, δηλαδή $(p \Rightarrow q) \Leftrightarrow ((\neg p) \Rightarrow (\neg q))$ είναι
 ταυτολογία.

$$\begin{aligned} \neg(A \subseteq B) &\Leftrightarrow \neg(\forall x(x \in A \Rightarrow x \in B)) \\ &\Leftrightarrow \exists x(\neg(x \in A \Rightarrow x \in B)) \\ &\Leftrightarrow \exists x(x \in A \wedge \neg(x \in B)) \\ &\Leftrightarrow \exists x(x \in A \wedge x \notin B) \\ &\Leftrightarrow \exists x(x \in A - B) \\ &\Leftrightarrow A - B \neq \emptyset \\ &\Leftrightarrow \neg(A - B = \emptyset) \end{aligned}$$

Άσκ

$A - B = A - (A \cap B)$

Απόδειξη

Για κάποιο x $x \in A - (A \cap B) \Leftrightarrow x \in A \wedge (x \notin A \cap B)$
 $\Leftrightarrow x \in A \wedge (x \notin A \vee x \in B)$
 $\Leftrightarrow (x \in A \wedge x \notin A) \vee (x \in A \wedge x \in B) \Leftrightarrow x \in A \wedge x \in B$
 $\Leftrightarrow x \in A - B$

$p \wedge (q \vee r) \Leftrightarrow (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$
 ταυτολογία

Άρα $A - B = A - (A \cap B)$

Άσκ 10α δό $(A \cap B) - \Gamma = (A \cap B) - (A \cap \Gamma)$

Μία:

Έστω τυχόν x .

$$x \in (A \cap B) - (A \cap \Gamma)$$

$$\Leftrightarrow x \in A \cap B \wedge x \notin A \cap \Gamma \Leftrightarrow (x \in A \wedge x \in B) \wedge (x \notin A \vee x \notin \Gamma)$$

$$\Leftrightarrow (x \in A \wedge x \in B) \wedge (x \notin A) \vee (x \in A \wedge x \in B) \wedge x \notin \Gamma$$

νόημα γενούς

$$\Leftrightarrow (x \in A \wedge x \in B) \wedge x \notin \Gamma$$

$$\Leftrightarrow x \in A \cap B \wedge x \notin \Gamma$$

$$\Leftrightarrow x \in (A \cap B) - \Gamma$$

Επομένως, $x \in (A \cap B) - \Gamma \Leftrightarrow x \in (A \cap B) - (A \cap \Gamma)$

Άσκ 10β δό $A \cup (B - A) = A \cup B$

Μία:

$$\text{Έστω τυχόν } x \quad x \in A \cup (B - A) \Leftrightarrow x \in A \vee x \in B - A$$

$$\Leftrightarrow x \in A \vee (x \in B \wedge x \notin A)$$

$$\Leftrightarrow (x \in A \vee x \in B) \wedge (x \in A \vee x \notin A)$$

νόημα αληθείας

$$\Leftrightarrow x \in A \vee x \in B$$

$$\Leftrightarrow x \in A \cup B$$

Επομένως, $A \cup (B - A) = A \cup B$

Άσκ 10γ δό

η πρόταση της διαφοράς ετών δεν ικανοποιεί την προθεταριστική ιδιότητα (ομά να βρεθούν τρία σύνολα A, B, Γ ώστε $A - (B - \Gamma) \neq (A - B) - \Gamma$)

Μία: πχ για $A = \{1, 2, 3, 4\}$, $B = \{2, 3\}$, $\Gamma = \{2, 4\}$

$$A - (B - \Gamma) = \{1, 2, 3, 4\} - \{3\} = \{1, 2, 4\}$$

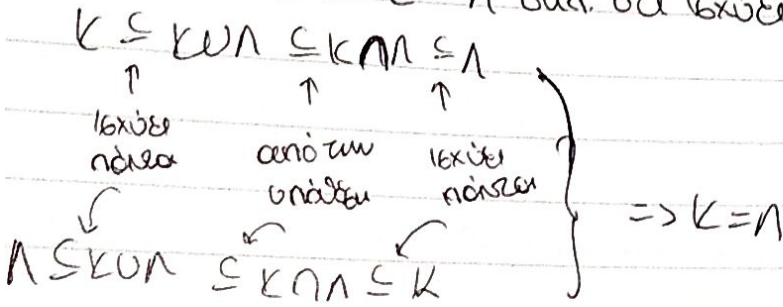
$$(A - B) - \Gamma = \{1, 4\} - \{2, 4\} = \{1\}$$

Άσκ Αν K, Λ δύο σύνολα να δείξει η ισοδυναμία $K \cup \Lambda \subseteq K \cap \Lambda \Leftrightarrow K = \Lambda$

Λύση: \Leftarrow Υποθέτουμε ότι $K = \Lambda$ τότε $K \cup \Lambda = K \cup K = K$ ^{επίσης} $K \cap \Lambda = K \cap K = K$ } άρα $K \subseteq K$
 $K \cap \Lambda = K \cap K = K$ } έχουμε $K \cup \Lambda = K \cap \Lambda$

\Rightarrow) Υποθέτουμε ότι $K \cup \Lambda \subseteq K \cap \Lambda$

Δείχνουμε ως ~~$K = \Lambda$~~ ότι υπάρχει $K \subseteq \Lambda$ ή $\Lambda \subseteq K$

Άσκ Αν A, B είναι δύο σύνολα να είναι ισοδυναμία.

$$A - B = B - A \Leftrightarrow A = B$$

Λύση:

\Leftarrow) Υποθέτουμε ότι $A = B$, τότε $A - B = A - A = \emptyset$
 $B - A = A - A = \emptyset$ } $A - B = B - A$

\Rightarrow) Υποθέτουμε άρα ότι $A - B = B - A$

Δείχνουμε ως $A = B$ να ισχύει $A \subseteq B$ ή ότι $B \subseteq A$.

Δείχνουμε ότι $A \subseteq B$

Έστω οτιδήποτε x ή $x \in A$

Υποθέτουμε (για να αναγκάσει σε άρα) ότι $x \in B$,

τότε $x \in A - B$ ή επί του αριστερού

$A - B = B - A$ προκύπτει $x \in B - A$, άρα

$x \in B$ ή $x \in A$ άρα.

Επιπλέον $x \in B$ ή είναι αποδείχτηκε ότι $A \subseteq B$

Δείχνουμε ότι $B \subseteq A$ "όμοια"